

Sygn. akt *XVC 115/17*

Gdańsk, dnia 26 maja 2017 r.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Weronika Klawonn

Protokolant: sekr. sąd. Magdalena Małachowska

po rozpoznaniu 12 maja 2017 r. na rozprawie

sprawy z powództwa E. Ł.

przeciwko U. A. i S. A.

o zapłatę

1. zasądza solidarnie od pozwanych U. A. i S. A. na rzecz powoda E. Ł. kwotę 74381 zł. 25 gr. (siedemdziesiąt cztery tysiące trzysta osiemdziesiąt jeden złotych dwadzieścia pięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 30 października 2015 r. do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie,
3. zasądza solidarnie od pozwanych U. A. i S. A. na rzecz powoda E. Ł. kwotę 5417 zł. (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 4311 zł. (cztery tysiące trzysta jedenaście złotych) tytułem kosztów sądowych.

XV C 115/17

UZASADNIENIE

STANOWISKA STRON

Powód E. Ł. pozwem skierowanym przeciwko U. i S. A. domagał się:

-zasądzenia od pozwanych na rzecz powoda solidarnie zapłaty kwoty głównej 86228,06 zł , wraz z odsetkami ustawowymi od tej kwoty od dnia 10 listopada 2011 r. do dnia zapłaty

-zasądzenia od pozwanych na jego rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych z kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 7216 zł.

Pozwani na podstawie wyroku zaocznego z dnia 8 kwietnia 2010 r. w sprawie I C 1561/09 Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 8 kwietnia 2010 r. zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności złożyli wniosek o wszczęcie egzekucji. Powód bezskutecznie wniósł o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności wyroku.

W dniu 19 marca 2015 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ wyrok I C 1561/09 w uchylił w całości wyrok zaoczny i oddalił powództwo. Pozwani wnieśli od wyroku do Sądu Okręgowego w Gdańsku apelację, która została oddalona.

W toku czynności egzekucyjnych prowadzonych na podstawie uchylonego wyroku w sprawie I C 1561/09 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku J. S. pobrał łącznie kwotę 181375,83 zł, z czego zwrócił powodowi 95147,77 zł. Niezwróconą kwotą według powoda było 86228,06 zł. takiej też kwoty domagał się od pozwanych w pozwie.

Powód wezwał pozwanych do zapłaty w dniu 23 października 2015r.

Zdaniem powoda kwota żądana w pozwie stanowi bezpodstawne wzbogacenie pozwanych.

Sąd uznał, że brak jest przesłanek do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, gdyż już z treści dokumentów załączonych do pozwu roszczenie w całości nie mogło zostać uwzględnione.

Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Od tego nakazu pozwani wnieśli dnia 08 lipca 2016 r. sprzeciw .

Pozwani U. A. i S. A. wnieśli o oddalenie powództwa w całości.

Pozwani zakwestionowali wysokość roszczenia, podnosząc że w toku postępowania egzekucyjnego w sprawie I C 1561/09 komornik sądowy przekazał pozwany łączną kwotę w wysokości 74381,25 zł, wobec czego wysokość ewentualnego roszczenia powoda z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia musi zostać ograniczona do tej kwoty.

Pozwani niezależnie od powyższej kwestii podnieśli zarzut potrącenia swojej wierzytelności z wierzytelnością powoda. Roszczenie zapłaty kwoty 48271 zł. 73 gr. stanowi połowę kwoty kosztów, jakie pozwani ponieśli w toku remontu dachu nieruchomości objętej księgą wieczystą Sądu Rejonowego w Gdańsku (...) stanowiącej współwłasność powoda i pozwanych po 1/2/.

Pozwani powoływali się także na nadużycie przez powoda prawa podmiotowego do dochodzenia należności. Pozwani bowiem sfinansowali remont dachu na nieruchomości, której współwłaścicielem jest także powód.

PODSTAWA FAKTYCZNA WYROKU

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku wyrokiem zaocznym z 8 kwietnia 2010 r. w sprawie I C 1561/09 zasądził od E. Ł. solidarnie na rzecz U. A. i S. A. kwotę 48267 zł. 23 gr. z ustawowymi odsetkami od kwoty 45.827 zł. 23 gr. od dnia 9 grudnia 2008 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 2440 zł. od dnia 26 stycznia 2010 r. do dnia zapłaty. Wyrokowi nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Pozwani na podstawie wyroku zaocznego wnieśli do Komornika Sądowego przy SR Gdańsk Północ o wszczęcie egzekucji.

{okoliczności bezsporne, vide wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ z dnia 08.04.2010 r, zawiadomienie Komornika Sądowego przy SR Gdańsk-Północ (...)o wszczęciu egzekucji - (...)

Wniosek powoda o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności został oddalony postanowieniem z 4 sierpnia 2011 r.

(okoliczność bezsporna, postanowienie k. 13)

Wyrok zaoczny sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w sprawie I C 1561/09 z dnia 8 kwietnia 2010 r. został uchylony w całości wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ z dnia 19.03.2015r. , zaś powództwo oddalono.

{okoliczność bezsporna, vide wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ z dnia 19.03.2015r. IC 1561/09- k. 15)

Pozwani wnieśli od wyroku apelację, która została w dniu 22.10.2015 r. w sprawie XVI Ca 526/15 wyrokiem Sądu Okręgowego została oddalona.

(okoliczności bezsporne, vide wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 22.10.2015r. ws o sygn. XVI Ca 526/15- k. 16)

W toku czynności egzekucyjnych prowadzonych na podstawie wyroku zaocznego w sprawie I C 1561/09 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku J. S. pobrał łącznie kwotę 181375,83 zł, z czego zwrócił powodowi 95147,77 zł. Na rzecz wierzycieli U. i S. A. w tym okresie przekazano natomiast łączną kwotę 74381,25 zł.

{okoliczności bezsporne, wkle pismo Komornika Sądowego przy SR Gdańsk Północ J. S. z dnia 24A)3.2015 r. przedstawiające stan ukończonego postępowania egzekucyjnego -k. 13)

Wyrok w sprawie I C 1561/09 dotyczył roszczeń U. i S. A. o zapłatę kwoty 48267 zł. 23 gr. tytułem połowy poniesionych przez nich kosztów remontu dachu na nieruchomości, której współwłaścicielem jest E. Ł..

(okoliczność bezsporna. Vide akta I C 1561/09)

OCENA DOWODÓW

Kwestie związane w tytule wykonawczym, przeprowadzonym postępowaniem egzekucyjnym oraz wysokością wyegzekwowanej, przekazanej wierzycielom i zwróconej dłużnikowi kwoty były pomiędzy stronami bezsporne, a ponadto podlegały weryfikacji złożonymi przez powoda odpisami dokumentów urzędowych z postępowania sądowego i egzekucyjnego.

Przedmiot postępowania, w wyniku którego został wydany tytuł egzekucyjny i następnie uchylony ustalił Sąd na podstawie akt sprawy I C 1561/09.

Sąd oddalił wniosek pozwanych o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków E. A. i T. S.. Pozwani nie wskazali, na jaką okoliczność miałby zostać przeprowadzony dowód z zeznań tych świadków. Okoliczności, na które powoływali się pozwani były przedmiotem postępowania w sprawie I C 1561/09., które zakończyło się prawomocnym wyrokiem oddalającym powództwo.

PODSTAWA PRAWNA WYROKU

W ocenie Sądu żądanie powoda zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Powód swoje roszczenie wywodzi z instytucji bezpodstawnego wzbogacenia określonej w art. 405 kpc. Stanowi on, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. W świetle powołanego art. 405 kc można przyjąć, że zobowiązanie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia powstaje przy istnieniu trzech przesłanek, które muszą być spełnione kumulatywnie.

Po pierwsze musi wytworzyć się sytuacja, w której następuje przejście jakichś walorów majątkowych z majątku jednego podmiotu do majątku innego podmiotu. Po jednej stronie następuje więc wzbogacenie, zaś po drugiejubożenie. Po drugie pomiędzy wzbogaceniem a ubożeniem musi istnieć związek tego rodzaju, że są to niejako dwie strony tego samego zjawiska. Po trzecie wzbogacenie musi nastąpić bez podstawy prawnej.

Poza tym obowiązek restytucji, czyli zwrot świadczenia, które zostało wyegzekwowane w oparciu o wyrok zaopatrzony w rygor natychmiastowej wykonalności, który następnie został uchylony, zaś powództwo oddalono wynika także wprost z art. 338 § 1 k.p.c.

Nie ulega wątpliwości, że tytuł wykonawczy, na podstawie którego pozwani wyegzekwowali świadczenie został następnie uchylony, a sąd negatywnie przesądził o roszczeniach pozwanych. Wyegzekwowane w oparciu o taki wyrok świadczenie nie należało się pozwany.

Należy jednak podzielić ich stanowisko, że bezposażne wzbogacenie ogranicza się jedynie do wartości środków, które faktycznie zostały przekazane pozwany jako wierzycielom egzekucyjnym tj. 74381 zł. 25 gr. Pozostała suma wyegzekwowana przez komornika nie trafiła do majątku wierzycieli i w tym zakresie nie byli oni niesłusznie wzbogaceni.

Powód reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika dokonał wyboru podstawy swego roszczenia wobec kumulatywnego zbiegu roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia oraz naprawienia szkody (art. 414 k.c.).

Sąd nie był zatem uprawniony do poszukiwania innej niż wskazał powód podstawy zasądzenia pozostałej części wyegzekwowanej, a nie zwróconej powodowi sumy, która najprawdopodobniej została zarachowana przez komornika na poczet kosztów postępowania egzekucyjnego. Poza tym powód nie wykazał przesłanek ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanych w tym zakresie.

Sąd uznał, że nie zasługuje na uwzględnienie podniesiony przez pozwanych zarzut potrącenia.

Stosownie do art. 498 § 1 k.c. oraz 499 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Istotne było zatem ustalenie, czy pozwanym przysługuje wobec powoda zgłoszona do potrącenia wierzytelność.

Jak wynika z akt sprawy I C 1561/09 roszczenie związane z pokryciem kosztów remontu dachu było przedmiotem prawomocnego rozstrzygnięcia w tej sprawie, która toczyła się pomiędzy tymi samymi stronami postępowania i zostało ocenione negatywnie.

W ocenie Sądu wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku rozstrzygający o tych roszczeniach korzysta z powagi rzeczy osadzonej i nie jest możliwa w niniejszym postępowaniu ponowna weryfikacja roszczeń zgłoszonych do potrącenia. Zgodnie z art. 366 k.p.c. wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osadzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto między tymi samymi stronami.

Powaga rzeczy osadzonej jest wyrazem tzw. materialnej prawomocności wyroku. Nie sprawdza się ona jedynie do prostego zarzutu procesowego o niedopuszczalności orzekania (art. 199 § 1 pkt 2), lecz stanowi o zakazie ponownej weryfikacji prawomocnie ocenionych roszczeń pomiędzy tymi samymi stronami.

Także więc w przypadku zgłoszenia określonych roszczeń do potrącenia, nie jest możliwe ich badanie, jeżeli ich zasadność została już oceniona w prawomocnym wyroku.

Dlatego też Sąd uznał, opierając się na treści wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku, że pozwanym nie przysługuje wierzytelność zgłoszona do potrącenia.

Nie doszło zatem do umorzenia wierzytelności powoda.

Sąd nie podzielił również stanowiska pozwanych co do tego, że żądanie powoda jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Pozwani podkreślali, że dokonali technicznie koniecznego i uzasadnionego ekonomicznie remontu dachu. Powód natomiast nie odbierał od nich korespondencji dotyczącej remontu.

Sąd zauważył, że roszczenie powoda dotyczy świadczenia wyegzekwowanego na podstawie nieprawomocnego wyroku zaocznego, który następnie został uchylony. Domaganie się zwrotu świadczenia, o którego zasadności przesądził negatywnie sąd nie jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Pozwani nie przedstawili przekonujących twierdzeń co do tego, że postawa powoda domagającego się zwrotu niesłusznie wyegzekwowanych pieniędzy nie może być społecznie akceptowalna. Argumentami tymi nie może być przekonanie powodów o zasadności ich roszczeń o zwrot wydatków poniesionych na remont dachu.

Dlatego też Sąd uznał w znacznej części żądanie powoda za uzasadnione.

Podstawę dla zasądzenia odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia stanowi art. 481 § 1 kc, w myśl którego jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Opóźnienie w spełnieniu świadczenia ma miejsce wówczas, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu (przez wierzyciela).

Dla ustalenia daty początkowej odsetek należnych wierzycielowi od dłużnika w przypadku świadczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia konieczne jest stwierdzenie, w jakim terminie owo świadczenie powinno zostać spełnione. Zobowiązanie, do zapłaty z tytułu zwrotu świadczenia nienależnego ma charakter zobowiązania bezterminowego. Jego wymagalność należy więc określić na podstawie dyspozycji art. 455 kc., który stanowi, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Powód wezwał pozwanych do zapłaty pismem z 23 października 2015 r. , zedając spełnienia świadczenia w terminie 3 dni. Pismo to zostało odebrane 26 października 2015 r. Od dnia 30 października 2015 r. pozwani pozostają w opóźnieniu, co uzasadnia zasądzenie odsetek od tej daty.

V. Koszty procesu

Sąd zasądził od pozwanych jak strony przegrywającej spór (art.98 k.p.c.) na rzecz powoda kwotę 5417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – zgodnie § 2 pkt 6) z Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz kwotę 3411 zł. tytułem opłaty od pozwu.